

ШКОЛСКИ ТИМОВИ И АКТИВИ

	Назив тима	Чланови тима	Кординатор
1.	Тим за заштиту од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања	Драгана Нешић, Јелена Богдановић, Маја Стошић, Сања Стаменковић, Ирена Николић, Ненад Ђорђевић, Јадранка Лазаревић, Братислав Радовановић, Ирена Антић, Дејан Јакуповић, Тамара Стојановић, Милена Нешић Вељковић, представник родитеља, по потреби одељењски старешина одељења у коме се десио случај насиља	Ирена Антић
2.	Актив за развој школског програма	Драгана Нешић, Ирена Николић, Сања Стаменковић, Мирјана Радоичић, Мирко Миленковић, Данило Булатовић, Марија Иванов, Виолета Миленковић, Иванка Ристић, Зорица Спиридонов, Жарко Миленковић, Небојша Дојчиновић, Моника Лазаревић, представник родитеља	Виолета Миленковић
3.	Тим за израду и праћење реализације Годишњег плана рада школе	Драгана Нешић, Маја Стошић, Сања Стаменковић, Ирена Николић, Ирена Антић, Надица Павловић, Петар Петровић, председници стручних већа и координатори тимова, Наташа Петровић, представник родитеља	Маја Стошић
4.	Стручни актив за развојно планирање	Драгана Нешић, Ирена Николић, Маја Стошић, Сања Стаменковић, Ненад Ђорђевић, Далиборка Милосављевић, Јелица Момчиловић, Александра Филиповски, Биљана Антић, Драган Станисављевић, Снежана Петровић, Тања Аризановић, представник родитеља, Ненад Петковић, представник лок.самоуправе, Марија Клејић, представник ученика	Биљана Антић
5.	Тим за професионални развој	Драгана Нешић, Маја Стошић, Сања Стаменковић, Ирена Николић, Ирена Антић, председници стручних већа	Сања Стаменковић
6.	Тим за самовредновање рада школе	Драгана Нешић, Сања Стаменковић, Маја Стошић, Ирена Николић, Ирена Антић, Ненад Ђорђевић, Жаклина Станојковић, Сениша Миленковић, Драгана Анђелковић, Ивица Трајковић, Јелица Момчиловић, Бранислава Станковић, Марија Ђурђановић, Сања Динић, представник родитеља	Жаклина Станојковић
7.	Тим за професионалну оријентацију	Драгана Нешић, Маја Стошић, Сања Стаменковић, Ирена Николић, Драгана Ристић, Зоран Јовановић, Иван Мирков, Гордана Тасић, Ирена Антић, Биљана Антић, Александра Анђелковић, Сања Спасић, Драган Станисављевић, Драшко Радивојевић,	Драгана Ристић

	Назив тима	Чланови тима	Кординатор
		представник родитеља	
8.	Тим за инклузивно образовање	Драгана Нешић , Ирена Николић, Сања Стаменковић, Маја Стошић, Жикица Петковић, Ненад Ђорђевић, Ирена Антић, Јелена Најдановић, Дејан Јакуповић, Данијела Момчиловић, Негован Вучковић, поред директора и стручних сарадника који су по службеној дужности чланови Тима за инклузивно образовање, у овом тиму биће и наставници који примењују ИОП, као и одељењске старешине ученика, Славица Милосављевић, представник родитеља.	Ирена Николић
9.	Тим за превенцију злоупотреба дрога	Драгана Нешић, Јелена Богдановић, Маја Стошић, Сања Стаменковић, Ирена Николић, Миљана Јанковић, Биљана Пантић, Маја Велинов, Петар Петровић, Александра Тасић, Добрила Стојковић, Драгана Станковић, Дуле Трајковић, представник родитеља.	Александра Тасић
10.	Тим за обезбеђивање квалитета и развој установе	Драгана Нешић, Јелена Богдановић, Маја Стошић, Сања Стаменковић, Ирена Николић, Ирена Антић, Виолета Станковић, Југослав Миленковић, Гордана Тасић, Душка Ђокић, Иван Мирков, Тања Аризановић, Андреа Величковић, представник родитеља	Гордана Тасић
11.	Тим за развој међупредметних компетенција	Драгана Нешић, Маја Стошић, Сања Стаменковић, Ирена Николић, Снежана Мицић, Бојана Стаменковић, Славица Богдановић, Негован Вучковић, Александра Анђелковић, Данијел Анђелковић, Љубинка Јовановић, Саша Вукашиновић, Предраг Станковић, Светлана Стојановић	Бојана Стаменковић
12.	Тим „Заједно ка средњој школи- подршка ученицима из осетљивих група при преласку у средњу школу”	Драгана Нешић, Маја Стошић, Сања Стаменковић , Ирена Николић, Ирена Антић, Милица Ђирић Стошић, Жаклина Станојковић, Бранислава Станковић, Драгана Ристић, Тања Аризановић	Маја Стошић

7.1 План и програм рада Тима за заштиту од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања

Основни појмови

Под **дискриминацијом** се подразумева понашање којим се на непосредан или посредан, отворен или прикривен начин, неоправдано прави разлика или неједнако поступа, односно врши пропуштање чињења (искључивање, ограничавање или давање првенства) у односу на лице или групу лица, као и на чланове њихових породица или њима блиска лица, а који се заснива на:

- раси, прецима, боји коже, држављанству;
- статусу мигранта, расељеног лица;
- националној припадности или етничком пореклу;

- језику, верским или политичким убеђењима;
- полу, родном идентитету, сексуалној оријентацији;
- имовном стању, социјалном и културном пореклу;
- рођењу, генетским особеностима, здравственом стању, сметњи у развоју и инвалидитету;
- брачном и породичном статусу;
- осуђиваности;
- старосном добу;
- изгледу;
- чланству у политичким, синдикалним и другим организацијама и другим стварним, односно претпостављеним личним својствима, као и по другим основама утврђеним законом којим се прописује забрана дискриминације.

Насиље и злостављање се дефинише као сваки облик једанпут учињеног или поновљеног вербалног или невербалног понашања које има за последицу стварно, или потенцијално угрожавање здравља, развоја и достојанства ученика и запосленог. **Занемаривање** је пропуштање родитеља или школе да у оквиру расположивих средстава обезбеди услове за правилан развој детета/ученика. Забрана насиља, злостављања и занемаривања у школи се односи на ученике, запослене, родитеље ученика и трећа лица.

Насилно понашање није у сваком случају дискриминаторно, али свако дискриминаторно јесте насилно.

Превенција насиља у нашој школи има троструки циљ:

- унапређивање безбедности ученика
- повећање квалитета рада у установи
- дугорочно стицање вештина неопходних за конструктиван и ненасилан начин решавања будућих животних проблема.

Циљ Тима за заштиту јесте да, у сарадњи са свим учесницима образовно-васпитног процеса, родитељима и локалном заједницом креира климу и школску атмосферу у којој се:

- учи, развија, негује и подстиче култура понашања и уважавања личности;
- не толерише насиље и дискриминација;
- не ћути у вези са насиљем и дискриминацијом;
- поштују права детета;
- развија одговорност свих за заштиту деце од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања.
- унапређује квалитет живота ученика применом:
 - мера превенције за стварање безбедне средине за живот и рад ученика;
 - мере интервенције у ситуацијама када се јавља дискриминација, насиље, злостављање и занемаривање у школи.

Задатак Тима је да, у сарадњи са запосленима у школи, родитељима, децом и локалном заједницом обезбеди спровођење Посебног протокола, Програма заштите и Правилника о поступању установе у случају сумње или утврђеног дискриминаторског понашања и вређања угледа, части или достојанства личности. Тим планира, организује и управља активностима у школи ради превенције насиља и дискриминације.

Тим за заштиту од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања:

- израђује програм заштите ученика од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања који је део Годишњег плана рада школе;
- израђује оквирни акциони план;
- подстиче и развија климу прихватања, толеранције и међусобног уважавања;
- идентификује безбедносне ризике у школи увидом у документацију, непосредно окружење, анкетирањем ученика, наставника и родитеља;
- унапређује способности свих учесника у школском животу, наставног и ваннаставног особља, ученика, родитеља, локалне заједнице ради уочавања, препознавања и решавања проблема насиља;
- дефинише процедуре и поступке, реагује на насиље и информише све учеснике о истима;
- омогућује свим учесницима и запосленима који имају сазнање о могућем насилном акту да без излагања опасности врше пријављивање насиља;
- спроводи програм превенције кроз обуку за ненасилну комуникацију, самоконтролу реаговања и понашања, превазилажење стреса, учење социјалних вештина;
- сарађује са родитељима путем Савета родитеља, родитељских састанака, индивидуалних и групних разговора и укључује родитеље у превентивне и интервентне мере и активности;
- сарађује са службама ван школе које могу помоћи на превазилажењу проблема насиља у школи;
- спроводи процедуру и поступке реаговања у ситуацијама насиља и дискриминације;

- прати и евидентира врсте и учесталост насиља и процењује ефекте предузетих мера за заштиту деце и ученика;
- ради на отклањању последица насиља и интеграцији ученика у заједницу вршњака;
- обавља саветодавни рад са ученицима који трпе насиље, врше насиље или су посматрачи насиља;
- води евиденцију о свом раду и анализира евиденцију о појавама насиља одељењских старешина, стручних служби и директора школе;
- информише децу и ученике, запослене и родитеље о планираним активностима;
- учествује у обукама и пројектима за развијање компетенција потребних за превенцију дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања;
- предлаже мере за превенцију и заштиту, организује консултације и учествује у процени ризика и доношењу одлука о поступцима у случајевима сумње или дешавања насиља, злостављања и занемаривања;
- извештава стручна тела и орган управљања.

Програм заштите од дискриминације , насиља, злостављања и занемаривања

Један од приоритетних циљева унапређења и развоја установе јесте безбедно окружење, превенција и смањење насиља . Полазна основа за израду програма заштите били су *Правилник о Протоколу поступања у установи у одговору на насиље, злостављање и занемаривање, Правилник о поступању установе у случају сумње или утврђеног дискриминаторног понашања и вређања угледа*, части или достојанства личности и потреба школе утврђене анализама понашања и безбедности ученика током и на крају школске године.

Програм заштите утврђује се на основу анализе стања безбедности, присутности различитих облика и интензитета насиља, злостављања и занемаривања, специфичности установе и резултата самовредновања квалитета рада школе. Програмом заштите дефинишу се превентивне и интервентне активности, одговорна лица и временска динамика њиховог остваривања. Програмске задатке остварују сви запослени, са посебним акцентом на важности личног примера сваког запосленог. У остваривању ових задатака од огромне важности су родитељи са којима ћемо заједно тежити остварењу ових задатака.

ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ УЧЕНИКА ОД НАСИЉА, ЗЛОСТАВЉАЊА И ЗАНЕМАРИВАЊА

Активности	Начин остваривања	Носиоци активности	Временска динамика	Начин праћења
ПРЕВЕНТИВНЕ АКТИВНОСТИ				
Превенција насиља реализацијом радионица, предавања	- обрада тема у оквиру ЧОС-а које се односе на упознавање са правилима понашања у школи и израду одељењских правила; - теме везане за другарство, узајамно уважавање, толеранцију; - ненасилно решавање сукоба; - радионице везане за права детета, за превенцију дискриминације	одељењске старешине (на часовима одељењског старешине, кроз радионице, ваннаставне активности, педагога, психолог	током године, према плановима рада одељењског старешине, педагога и психолога	евиденција у дневницима образовно-васпитног рада
Превенција насиља реализацијом културних, спортских, хуманитарних и других активности	- рад у области културних, спортских, хуманитарних и других активности уз укључивање ученика у разноврсне садржаје чији је циљ квалитетно организовање слободног времена; - развијање тимског рада, а посебно	наставници, ученици, одељењске старешине, стручни сарадници, родитељи	током године, према плановима спортских, културних, хуманитарних активности	евиденција посета у дневницима образовно-васпитног рада, -евиденција реализованих активности

	промовисање здравих животних стилова			
Превенција насиља раном идентификацијом ризика	-идентификовање и рано препознавање ризика од насиља, злостављања и занемаривања анкетирањем ученика; -давање предлога мерама за превенцију и заштиту после обраде анкета	чланови тима	фебруар	анкете, извештаји истраживања
Превенција насиља упознавањем ученика са правилницима и процедурама у поступању у школи	-упознавање ученика са Правилником о протоколу поступања у установи у одговору на насиље злостављање и занемаривање -упознавање са правилима понашања у школи; - израда одељењских правила	одељењске старешине	септембар	евиденција у дневницима образовно-васпитног рада -записници са часова ОС
Активности ученика чланова Ученичког парламента и Вршњачког тима	-организација хуманитарних акција; - реализација вршњачких едукација из превенције насиља - организовање дебата; - ажурирање сандучета „Кутија поверења“, - извештавање Тима о раду Ученичког парламента и Вршњачког тима	чланови парламента и наставници који координирају рад, психолог педагог	током године	извештај о раду Ученичког парламента, организоване дебате, фотографије
Превенција насиља укључивањем родитеља ученика	-упознавање родитеља ученика са правилницима, Протоколом о поступању у случају насиља, платформама, садржајима за превенцију насиља, на родитељским састанцима, путем сајта, огласне табле; -рад са родитељима ученика који испољавају проблеме у понашању, укључивање родитеља у	наставници, одељењске старешине, стручни сарадници, директор, Савет родитеља	септембар, током године	-евиденција у дневницима образовно-васпитног рада -засписници родитељских састанака, -личне евиденције ОС и СС, -извештаји рада Савета родитеља

	решавање ових проблема у школи; - извештавање Савета родитеља о раду Тима			
Превенција насиља усавршавањем запослених	Стручно усавршавање запослених у установи и ван установе, упућивање запослених на платформу и садржаје за превенцију насиља „Чувам те“	директор, тим за професионални развој запослених	током године	-Записници Наставничог већа, стручних већа, сертификати
Сарадња са локалном средином	Договори, анализе, предавања и радионице за ученике, родитеље, реализација пројеката и заједничких активности са –Домом здравља, Заводом за заштиту здравља, Школском управом, Центром за социјални рад, Локалном самоуправом, Црвеним крстом, спортским клубовима и удружењима, библиотеком, МУП-ом- посебан програм безбедности „Заједно и безбедно кроз детињство“	Директор, наставници, одељењске старешине, стручни сарадници, сарадници из локалне средине	током године према планираним активностима сарадника локалне средине, и по потреби	-евиденције сарадње са установама, -личне евиденције ОС и СС, - извештаји реализације посебних програма
ИНТЕРВЕНТНЕ АКТИВНОСТИ				
Проверавање сумње или откривање насиља, злостављања или занемаривања	-прикупљањем информација -директно или индиректно -преглед видео записа	Тим и сви запослени	редовно током године	
Прекид насиља и смиривање учесника насиља	-на месту дешавања раздвојити сукобљене и по потреби пружити или обезбедити потребну помоћ	Сви запослени у установи	у моменту дешавања	
Обавештавање родитеља, ОС, Подношење пријаве о насилном понашању	-телефонским путем или писмено - Информације о насилном понашању - поуњавање пријаве на платформи „Чувам те“	ОС, Тим, директор	одмах после прекида и смиривања или по сазнању	
Консултације у вези насиља које	разговор	ОС, дежурни наставник,	непосредно после	

се десило / околности, анализа чињеница, процена нивоа		СС, Тим, директор ученички парламент	дешавања	
Појачан васпитни рад са ученицима који су извршили први ниво насиља	разговор са починиоцима насиља - разговор са ученицима који су доживели насиље -разговор са ученицима сведоцима насиља и целим одељењем - разговор са родитељима	ОС и родитељи	увек када се деси насиље	
Евиденција и праћење понашања ученика у насиљу првог нивоа и извештавање Тима	-евиденција насиља - праћење мера -писани извештај Тиму на крају тромесечја	ОС и родитељи	-код сваке појаве насиља првог нивоа	
Појачан васпитни рад са ученицима који су поновили насиље првог нивоа	-прикупљање информација и разговори одељењског старешине и педагога са учеником и родитељима; -рад са учеником и одељењем - по потреби директор покреће васпитно-дисциплински поступак и даљи васпитни рад	ОС, ПП служба чланови Тима директор родитељ	увек када одељењски старешине процени да је овај рад неопходан	
Послови везани за процедуре насиља другог нивоа	-изјаве ученика у присуству родитеља о самој ситуацији - прикупљање осталих података - разговори одељењског старешине и психолога/педагога са учеником и родитељима - даљи појачан васпитни рад са учеником и одељењем -по потреби директор покреће васпитнодисциплински поступак	ОС, ПП служба, чланови Тима директор родитељ	увек када се деси насиље другог нивоа	
Израда оперативног плана заштите за ученике- ученике починиоце насиља и жртве	-планови за сваког ученика појединачно	Тим за заштиту / ОС, СС, директор родитељ	-у сваком насиљу другог нивоа	

<p>Послови везани за процедуре насиља трећег нивоа</p>	<p>-послови око прикупљања информација -изјаве о насиљу ученика коју он даје директору у присуству психолога/педагога, и родитеља /ако није спречен/ -директор покреће васпитно-дисциплински поступак - изрицање мере - инфромисање, по потреби укључивање и сарадња са Центром за социјални рад здравственим службама, полицијом, Школском управом и другим организацијама -појачан васпитни рад са учеником</p>	<p>ОС,СС остали чланови Тима директор - родитељ представници других организација</p>	<p>увек када се деси насиље трећег нивоа</p>	
<p>Подношење пријава надлежним органима, организацијама и службама и обавештавање Школске управе о насиљу и злостављању трећег нивоа, попуњавање пријаве на платформи „Чувам те“</p>	<p>пре подношења пријаве разговор са родитељима -писмена пријава - писмено обавештење</p>	<p>директор школе, психолог, координатор Тима</p>	<p>у року од 24 сата</p>	
<p>Израда оперативног плана заштите за ученике-ученике починиоце насиља и жртве</p>	<p>планови за сваког ученика појединачно</p>	<p>Тим за заштиту / ОС, СС директор родитељ</p>	<p>у сваком насиљу трећег нивоа</p>	
<p>Информисање Центра за социјални рад и полиције о сумњи или сазнању о насиљу,</p>	<p>писмено обавештење</p>	<p>директор школе</p>	<p>када се сумња или се утврди да постоји такво насиље</p>	

злостављању или занемаривању које ученик трпи у породици				
Обавештавање родитеља и полиције када постоји сумња да насилни догађај има елементе кривичног дела или прекршаја	писмено обавештење	директор школе	када се сумња или утврди да насиље има елементе кривичног дела или прекршаја	
Послови везани за процедуру када је запослени починилац насиља, злостављања и занемаривања	директор школе предузима мере према запосленом, а са дететом процедура заштите	директор школе	када је запослени починилац	
Обавештавање полиције када је родитељ починилац насиља и злостављања према запосленом	позивање полиције - директор је дужан да одмах обавести јавног тужиоца и полицију.	директор секретар, дежурни наставни чланови Тима	одмах када се насиље деси	
Обавештавање родитеља, а, по потреби, полиције и Центра за социјални рад о насиљу ученика према запосленом - покретање васпитно-дисциплинског поступка за тог или те ученике - изрицање васпитно-дисциплинске мере у складу са Законом	-обавештавање родитеља и надлежних институција -рад на процедури покретања васпитно-дисциплинског поступка и изрицања васпитно-дисциплинске мере на седници Наставничког већа	директор школе и остали учесници у васпитно-дисциплинском поступку	одмах када се насиље деси	
Обавештавање родитеља, полиције и Центра за социјални рад о сумњи да је	усмено и писмено обавештавање	директор школе	одмах по сазнању	

починилац насиља треће одрасло лице				
Реализација друштвено-корисног и хуманитарног рада	саставни део процедура је избор ДКР у сваком конкретном случају / бира и предлаже ОС, усваја одељењско веће /, а његову реализацију организује и прати ОС/стручни сарадници	ОС, чланови одељењског већа, стручни сарадници, родитељи	Према плану заштите	

Интервентне активности према нивоима насиља, злостављања и занемаривања

Установа је дужна да интервенише увек када постоји сумња или сазнање да дете и ученик трпи насиље, злостављање и занемаривање, без обзира на то где се оно догодило, где се догађа или се припрема. Исти облици насиља, злостављања и занемаривања могу да се појаве на више нивоа, али се разликују у интензитету, степену ризика, учесталости, последицама и учесницима. ИНТЕРВЕНТНЕ АКТИВНОСТИ се спроводе као одговор на насиље, злостављање и занемаривање којима се оно зауставља, осигурава безбедност учесника, смањује ризик од понављања, ублажавају последице за све учеснике и прате ефекти предузетих мера.

Разврставање насиља, злостављања и занемаривања на нивое има за циљ обезбеђивање уједначеног поступања (интервенисања) установа у ситуацијама насиља и злостављања када су актери деца, односно ученици.

Ниво насиља и злостављања условљава и предузимање одређених интервентних мера и активности.

На **првом** нивоу активности предузима одељењски старешина, наставник, у сарадњи са родитељем, у смислу појачаног васпитног рада са одељењском заједницом, групом ученика или индивидуално. Изузетно, ако се насилно понашање понавља, ако васпитни рад није био делотворан, ако су последице теже, ако је у питању насиље и злостављање од стране групе према појединцу или ако исти ученик трпи поновљено насиље и злостављање за ситуације првог нивоа, установа интервенише активностима предвиђеним за други, односно трећи ниво.

На **другом** нивоу активности предузима одељењски старешина у сарадњи са педагогом, психологом, Тимом за заштиту и директором, уз обавезно учешће родитеља, у смислу појачаног васпитног рада. Уколико појачан васпитни рад није делотворан, директор покреће васпитно-дисциплински поступак и изриче меру, у складу са законом.

На **трећем** нивоу активности предузима директор са Тимом за заштиту, уз обавезно ангажовање родитеља и надлежних органа (Центар за социјални рад, полиција...) Када су извршиоци насиља ученици старости до 14 година против којих се не може поднети прекршајна или кривична пријава, нити покренути прекршајни и кривични поступак, на овом узрасту се искључиво примењују мере из надлежности образовно-васпитног система, здравственог система и система социјалне заштите. У раду са учеником до 14 година родитељ има обавезу да се укључи у појачан, односно по интензитету примерен потребама ученика, васпитни рад. Уколико присуство родитеља није у најбољем интересу ученика, тј. може да му штети, угрози његову безбедност или омета поступак у установи, директор обавештава Центар за социјални рад, односно полицију или јавног тужиоца.

На овом нивоу обавезни су васпитни рад који је у интензитету примерен потребама ученика, као и покретање васпитно-дисциплинског поступка и изрицање мере, у складу са законом. Ако је за рад са учеником ангажована и друга организација или служба, установа остварује сарадњу са њом и међусобно усклађују активности. Активности васпитног рада се прецизно дефинишу оперативним планом заштите ученика.

Када је запослени починилац насиља, злостављања и занемаривања према ученику у установи, директор предузима мере према запосленом, у складу са законом, а према ученику мере за заштиту у подршку.

Кораци у интервенцији:

- **сазнање о насиљу** – откривање насиља – обавља се прикупљањем информација, директно или индиректно
- **заустављање насиља** – евидентирање насилног понашања, обавештење о томе надлежне особе – одељењског старешину, дежурног наставника, чланове Тима, директора или помоћника директора, а који ће даље проценити да ли треба позвати МУП или здравствену службу
- **смиривање ситуације** – подразумева удаљавање ученика из ситуације и смањење напетости кроз разговор са актерима. Тај разговор треба да буде умирујући, без спомињања могућих последица и застрашивања.

- **прикупљање информација** – разговор са актерима и другим учесницима у догађају уз вођење записника. Разговор треба да води неко од чланова Тима, педагог или психолог, одељењски старешина. За трећи ниво насиља и злостављања изјава се даје директору, у присуству психолога или педагога и родитеља, осим ако је родитељ спречен да дође. Посебна пажња треба да буде обрађена на жртву насиља тако што ће јој се омогућити да се осећа безбедно и да нема страх од освете ученика којима ће бити изречене мере.
- **консултације** – у оквиру установе, са колегом, Тимом за заштиту, ПП службом, директором, дежурним наставником при чему се анализирају чињенице, процењује ниво ризика и прави план заштите водећи рачуна о принципу поверљивости и најбољем интересу ученика. Уколико је потребно, обављају се консултације са службама ван установе (Центар за социјални рад, здравствена служба). На основу консултација треба донети одлуку о начину реаговања и праћења, одредити улоге, задатке и одговорности у самом поступању.
- **предузимање акције** – позивају се родитељи и информишу о догађају, спроведеним консултацијама, закључцима и предложеним мерама (предочава се законска регулатива, мере заштите ученика, мере даљег васпитног деловања); уколико је потребно, обавештава се МУП, Центар за социјални рад (рок 3 дана од дана када се насиље догодило), Министарство просвете, односно надлежна школска управа (у року од 24 часа за трећи ниво насиља). Подношење пријаве тим службама треба да буде у усменој и писаној форми, након што је са родитељима обављен разговор (осим ако се нису одазвали позиву).
- **праћење ефеката предузетих мера** – врши установа (Тим за заштиту, одељењски старешина, ПП служба) водећи рачуна о интеграцији свих актера у заједницу и успостављању односа сарадње и толеранције.

Ситуације када се укључују друге установе

Вршњачко насиље трећи ниво - на трећем нивоу, активности предузима директор са Тимом за заштиту, уз обавезно ангажовање родитеља и надлежних органа, организација и служби (Центар за социјални рад, здравствена служба, полиција и друге организације и службе које су координисане преко националне платформе „Чувам те“). Када су извршиоци насиља ученици старости до 14 година против којих се не може поднети прекршајна или кривична пријава, нити покренути прекршајни и кривични поступак, на овом узрасту се искључиво примењују мере из надлежности образовно-васпитног система, здравственог система и система социјалне заштите. Уколико присуство родитеља није у најбољем интересу ученика, тј. може да му штети, угрози његову безбедност или омета поступак у установи, директор обавештава Центар за социјални рад, односно полицију или јавног тужиоца.

Насиље ученика над одраслом особом - запосленим - када је ученик починилац насиља према запосленом, директор је дужан да обавести родитеља и Центар за социјални рад, да покрене васпитно-дисциплински поступак и да изрекне васпитно-дисциплинску меру, у складу са Законом, а ако постоје елементи кривичног дела или прекршаја, пријаву поднесе надлежном Јавном тужилаштву односно Прекршајном суду.

Насиље родитеља према запосленим, ученику или трећем лицу - када је родитељ починилац насиља и злостављања према запосленом, свом детету, детету/ученику или трећем лицу директор је дужан да одмах обавести полицију или јавног тужиоца.

Починилац насиља је треће одрасло лице - уколико постоји сумња да је починилац насиља, злостављања и занемаривања треће одрасло лице (укључујући пунолетног ученика) према детету и ученику, директор је обавезан да истовремено обавести родитеља детета које је изложено насиљу, злостављању и занемаривању, надлежни Центар за социјални рад и поднесе кривичну пријаву надлежном Јавном тужилаштву, односно захтев за покретање прекршајног поступка надлежном Прекршајном суду.

Сазнање о насиљу које се догодило ван установе - уколико установа има сазнање да се насиље у које су укључени ученици догодило ван установе, дужна је да појача васпитни рад са ученицима уз обавезно укључивање родитеља, осим када се ради о насиљу у породици, када је нужно укључити надлежни Центар за социјални рад. Такође, у зависности од ситуације (узраста ученика, повреда, ризика од даље ескалације, када насиље садржи елементе кривичног дела) обавештава и полицију/тужилаштво.

Насиље у породици, злостављање и занемаривање детета/ученика - ако постоји сумња или сазнање о насиљу, злостављању и занемаривању детета и ученика у породици, директор без одлагања обавештава полицију или јавног тужиоца, који предузимају даље мере у складу са законом.

Сумња на насилни екстремизам - уколико постоји сумња или сазнање да је ученик укључен у промовисање, заговарање и подржавање идеолошки мотивисаног насиља, односно у насилни екстремизам, директор школе сазива Тим за

заштиту који разматра ситуацију и на основу прикупљених информација одлучује о даљем поступању. Уколико постоји сумња или сазнање да ученик припрема и/или учествује у идеолошки мотивисаном насиљу, односно у насилном екстремизму које има елементе кривичног дела и када тај догађај очигледно захтева неодложно поступање, директор одмах обавештава родитеља, јавног тужиоца и полицију.

Сумња на трговину децом/младима - уколико постоји сумња или сазнање да је дете, односно ученик укључен у било који облик трговине људима, директор се обраћа служби надлежној за идентификацију и подршку жртава трговине људима, односно Центру за заштиту жртава трговине, надлежном Центру за социјални рад и полицији.

Документација, анализа и извештавање

Насиље се пријављује члановима Тима за заштиту попуњавањем одговарајућег формулара. У спровођењу превентивних и интервентних мера и активности установа:

- прати остваривање програма заштите установе;
- евидентира случајеве насиља, злостављања и занемаривања другог и трећег нивоа;
- прати остваривање конкретних планова заштите другог и трећег нивоа;
- укључује родитеља у васпитни рад у складу са врстом и нивоом насиља и праћења ефеката предузетих мера;
- анализира стање и извештава.

Унутрашња заштитна мрежа

Унутрашњу заштитну мрежу чине сви запослени и ученици школе. Прописане су улоге и одговорности запослених и ученика у школи на превенцији насиља.

ДЕЖУРНИ НАСТАВНИК

- дежура у складу са распоредом
- уочава и пријављује случај
- покреће процес заштите детета (реагује одмах у случају насилног понашања)
- обавештава одељењског старешину о случају
- евидентира случај у књигу дежурства и попуњава образац за евиденцију насилног понашања
- сарађује са Тимом за заштиту деце од насиља

ОДЕЉЕЊСКИ СТАРЕШИНА

- уочава случајеве насилног понашања и реагује одмах
- учествује у процесу заштите деце
- разговара са учесницима насиља
- информише родитеље и сарађује са њима
- сарађује са Тимом за заштиту деце од насиља
- планира и изводи активности у овиру ЧОС-а
- прати ефекте предузетих мера
- евидентира и води документацију о случају
- комуницира са релевантним установама

ТИМ, ПЕДАГОГ, ПСИХОЛОГ

- уочава случајеве насилног понашања
- реагује одмах, покреће процес заштите детета
- обавештава одељењског старешину и сарађује с њим
- по потреби, разговара с родитељима
- пружа помоћ и подршку ученицима и наставницима

- разматра случај (2. и 3. ниво) и осмишљава мере заштите
- обавља консултације, предлаже заштитне мере, прати ефекте предузетих мера
- сарађује са другим установама
- евидентира случај

ПОМОЋНО-ТЕХНИЧКО ОСОБЉЕ

- дежура
- уочава и пријављује случајеве насилног понашања
- прекида насиље

УЧЕНИЦИ

- уочавају случајеве насилног понашања
- траже помоћ одраслих
- пријављују одељењском старешини
- учествују у мерама заштите

Права, обавезе и одговорностима свих у установи у превенцији насиља

На почетку школске године одељенске старешине информичу и упознају све ученике и родитеље са њиховим правима, обавезама и одговорностима, прописаним законом, **Правилником о протоколу поступања у установи у одговору на насиље, злостављање и занемаривање и другим подзаконским и општим актима**. Такође, директор школе и стручни сарадници током школске године информичу све запослене, ученике и родитеље о важности поштовања правила понашања и личне одговорности у стварању подстицајне и безбедне средине. На почетку сваке школске године родитељи се упознају са могућношћу осигурања ученика од последица несрећног случаја и незгода које се могу десити и са условима под којим се врши осигурање.

Полазећи од најважнијих потреба и најбољег интереса, сви запослени у школи су дужни да поштују приватност детета, да заштите његову част и углед и не смеју да га изазивају или доприносе насиљу.

Ученици су дужни да поштују и уважавају личност других, поштују правила установе, извршавају своје обавезе и одговорности, активно учествују у раду одељењске заједнице и превентивним активностима и да пружају вршњачку подршку.

Родитељ је дужан да, у најбољем интересу ученика, сарађује са школом, учествује у превентивним активностима, уважава и поштује личност свог детета, друге деце и ученика, запослених, других родитеља и трећих лица. Својим понашањем у установи не сме да изазове или допринесе појави насиља према било ком актеру, а када то учини, директор је дужан да одмах о томе обавести јавног тужиоца или полицију, а након тога електронским путем надлежну школску управу. Родитељ има обавезу и одговорност, да на позив школе активно учествује у свим облицима васпитног рада са учеником и да сарађује у поступку заштите од насиља. Ако се родитељ не одазове на позив школе, школа подноси прекршајну, односно кривичну пријаву и обраћа се Центру за социјални рад.

Сви Правилници који се односе на безбедност и заштиту деце од насиља су усклађени са Законом о основном образовању и васпитању и са њима су упознати наставници, ученици и родитељи. Донета су правила понашања у школи за ученике, родитеље и наставнике, као и њихове обавезе и одговорности.

Годишњим планом рада школе предвиђене су слободне и ваннаставне активности за креативно и конструктивно коришћење слободног времена ученика (секције, хор, изабрани спорт, недеља спорта...).

Одељењске старешине реализују радионице са ученицима у складу са њиховим узрастом. Редовно се консултују, размењују искуства и сарађују са осталим наставницима, стручним сарадницима и Тимом за заштиту.

На часовима редовне наставе (када тема часа омогућава), наставници повезују садржаје који се односе на насиље у циљу превентивног деловања на ученике и усвајања позитивних норми и облика понашања.

У оквиру наставе физичког васпитања организују се такмичења у разним спортовима на нивоу школе, али и са ученицима из других школа у граду када за то има услова. У циљу спречавања конфликта, ученици ће бити упознати са кодексом понашања у спорту, са правилима фер-плеја, поштовањем правила у наставним и ваннаставним активностима..

Стручни сарадници у оквиру својих планова рада реализују разноврсне активности са ученицима и родитељима у циљу превенције насиља, посећују часове ОС на којима ће се реализовати радионице из пројекта, као и родитељске састанке по потреби.

Национална платформа за превенцију насиља у школама „Чувам те“

Влада Републике Србије уз подршку [Канцеларије за информационе технологије и електронску управу](#) покренула је пројекат за успостављање националне платформе за превенцију и сузбијање насиља у школама под називом "Чувам те". Платформа на једном месту интегрише све потребне аспекте превенције и алате за сузбијање насиља у школама.

Национална платформа има за циљ координацију и јачање интерсекторске сарадње свих надлежних институција у борби против насиља. Поред вршњачког насиља које је у фокусу ове платформе, она представља и алат који ће нам помоћи у борби против насиља према свим запосленима у установама образовања и васпитања широм Србије.

На Националној платформи „Чувам те“ налазе се и сегменти које се односе на информисање и едукацију. У оквиру сегмента информисања могу се пронаћи информације о облицима насиља, препознавању и поступању у случајевима насиља, злостављања и занемаривања у складу са званичним процедурама надлежних ресора. Такође, на платформи се континуирано објављују едукативни материјали из области превенције и заштите од насиља. Ученицима, родитељима и наставницима на платформи су доступне све информације које се тичу врсте насиља и поступања у различитим ситуацијама. Посебно важан сегмент који се налази на платформи јесу онлајн обуке за ученике, родитеље и наставнике.

Школа је до сада, а у наредном периоду ће наставити, континуирано да промовише и истиче значај платформе међу ученицима, родитељима и наставницима и то кроз рад Ученичког парламента, Вршњачког тима и Савета родитеља, кроз педагошко-инструктивни, индивидуални и групни рад са ученицима, као и кроз наставне и ваннаставне активности.

ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ ОД ДИСКРИМИНАЦИЈЕ, ВРЕЂАЊА УГЛЕДА, ЧАСТИ И ДОСТОЈАНСТВА ЛИЧНОСТИ

Овај програм сачињен је на основу *Закона о основама система образовања и васпитања, Закона о забрани дискриминације, Закона о спречавању дискриминације особа са инвалидитетом, Правилника о ближим критеријумима за препознавање облика дискриминације од стране запосленог, детета или трећег лица у установи образовања или васпитања, Правилника о поступању установе у случају сумње или утврђеног дискриминаторног понашања и вређања угледа, части или достојанства личности*. Овим програмом се одређује поступак у ситуацијама сумње или дешавања дискриминације, насиља, злостављања или занемаривања и пружа оквир за превентивне активности ради унапређења стандарда за заштиту ученика. Школа је дужна да обезбеди услове за несметани развој ученика и заштиту од свих облика дискриминације.

Програм превенције дискриминаторног понашања има за циљ превазилажење стереотипа и предрасуда, препознавање сваког дискриминаторног понашања, усвајање става нулте толеранције за све облике и врсте дискриминације и промовисање разумевања и сарадње без обзира на етнички, културни, језички или верски идентитет. Циљеви Програма реализоваће се унапређивањем система заштите и развијањем компетенција за делотворно смањивање дискриминације кроз мере и активности које су планиране Акционим планом за сваку школску годину.

Свака дискриминација, непосредна или посредна, по било ком основу, а нарочито по основу расе, пола, националне припадности, рођења, друшвеног порекла, вероисповести, имовног стања, културе, језика, психичког или физичког инвалидитета, политичког или другог уверења, забрањена је Уставом и Законом. Свако има право на заштиту ако му је повређено или ускраћено неко људско или мањинско право, као и право на уклањање последица које су повредом настале.

Дискриминација је понашање којим се неоправдано прави разлика или неједнако поступа у односу на лице или групе лица, као и чланове њихових породица, у односу на расу, боју коже, држављанство, националну или верску припадност, етничком пореклу, језику, полу, родном идентитету, здравственом стању, сметњи у развоју и инвалидитету, изгледу, верским или политичким убеђењима, као и по другим основама утврђеним законом којим се прописује забрана дискриминације. Вређање угледа, части или достојанства личности је понашање које може да има обележја психичког и социјалног насиља или злостављања. Дискриминисана лица и извршиоци дискриминације су учесници у васпитно-образовном процесу, запослени, родитељи или трећа лица, чланови органа и тела, у свим релацијама.

ПРЕВЕНЦИЈА дискриминаторног понашања су мере и активности које предузима установа да се предупреди сваки облик дискриминације у било ком од односа, подигне свест свих у установи о негативним последицама на лица, групу лица, установу. Превентивним мерама се ствара сигурно и подстицајно окружење, негује атмосфера сарадње, уважавања и конструктивне комуникације, развија позитиван систем вредности. Превентивним мерама и активностима подиже се ниво свести у установи за нулту толеранцију на све облике дискриминаторног понашања, остварује пуна посвећеност установе, њених органа и тела у препознавању, спречавању и сузбијању дискриминаторног понашања.....

Запослени својим квалитетним радом и личним примером помажу и обезбеђују недискриминаторно, инклузивно и безбедно образовно окружење за све учеснике у васпитно-образовном процесу. Запослени су дужни да увек реагују и обезбеде заштиту учесника од свих облика дискриминације. Родитељ је дужан да поштује личност свог детета, друге деце, сарађује и поштује правила установе, учествује у мерама и активностима које се планирају и спроводе у установи ради спречавања дискриминације. Трећа лица су дужна да поштују правила установе и да својим понашањем не изазивају дискриминацију. Дете у складу са својим узрасним и развојним карактеристикама активно учествује у превентивним активностима које се спроводе у установи, учи се толеранцији и прихватању и уважавању различитости, конструктивног превазилажења сукоба.

Матрица за процену ризика од дискриминаторног понашања учесника у образовању

Ради предузимања одговарајућих мера и благовременог реаговања на ризике од дискриминаторног понашања учесника у образовању, сачињава се матрица за процену нивоа дискриминације.

Елементи матрице јесу:

1. узраст учесника у образовању - процену тежине облика дискриминације обавља Тим за заштиту, полазећи од релација: лице у односу на друго лице истог или приближног узраста; узрасно старијег лицу према млађем лицу и групе лица према лицу, односно групи лица.
2. интензитет, трајање и учесталост дискриминаторног понашања
3. облик и начин дискриминаторног понашања – узнемиравање и понижавајуће поступање
4. последица дискриминаторног понашања

Приликом сврставања у ниво дискриминаторног понашања учесника у образовању према наведеној матрици, место и време извршеног понашања утичу на избор врсте мере и активности које се предузимају у интервенцији.

Када се дискриминаторно понашање догоди ван простора школе, у било које време, а од стране учесника у образовању, школа предузима мере појачаног васпитног рада, без вођења васпитно-дисциплинског поступка. Уколико се дискриминаторно понашање догоди у простору школе у време образовно-васпитног рада и других активности, предузимају се мере појачаног васпитног рада, покреће, води и окончава васпитно-дисциплински поступак, у роковима и на начин утврђен Законом.

ИНТЕРВЕНЦИЈА се спроводи у случајевима сумње и када је утврђено дискриминаторно понашање, и то када се припрема, дешава или се догодило између учесника у васпитно-образовном процесу: деце, запослених, родитеља и трећа лица. Интервенцију чине мере и активности којима се дискриминаторно понашање зауставља, осигурава безбедност учесника, смањује ризик од понављања, ублажавају последице и прате ефекти предузетих мера. На избор мера и активности које се предузимају у интервенцији утичу и простор и време у коме се одвија догађај (простор у установи или ван; у току реализације васпитно-образовног рада или у друго време).

Дискриминаторно понашање разврстано је у три нивоа (први, други и трећи) зависно од: узраста учесника, интензитета, трајања и учесталости дискриминаторног понашања; облика, начина и последица дискриминације. Узнемиравање и понижавајуће поступање, говор мржње, квалификује се као првин ниво дискриминације. Ако група удруженим понашањем узнемирава и понижава друго лице или групу, и то се понавља и траје, то се квалификује као трећи ниво, као и физички напад мотивисан мржњом и други тешки облици дискриминације. Поступање Установе у случају дискриминаторног понашања учесника у образовању (на релацији дете-дете; дете-запослени; запослени-родитељи; запослени-треће лице) у складу са Законом, је следећим редоследом:

1. Провера добијене информације о томе да ли се дискриминаторно понашање догодило или догађа;
2. Заустављање дискриминације и смиривање учесника;
3. Обавештавање и позивање родитеља;
4. Прикупљање информација и консултације ради разјашњавања околности;
5. Предузимање мера и активности за све нивое дискриминације;
6. Праћење ефеката предузетих активности;

Поступање Установе у случају дискриминаторног понашања запосленог према учеснику у образовању одвија се по следећем редоследу:

1. Заустављање дискриминаторног понашања;
2. Смиривање ситуације;
3. Обавештавање и позивање родитеља;
4. Подношење пријаве директору установе;
5. Консултације Тима за заштиту;
6. Обавештавање Министарства -надлежне Школске управе;
7. Праћење ефеката предузетих мера

Када дискриминацију споводи лице које није запослено у установи или се сумња, поступа се у складу са законом. У установи се:

- прати остваривање програма заштите од дискриминације
- евидентирају случајеве дискриминације
- врши анализа и извештава

ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ ОД ДИСКРИМИНАЦИЈЕ, ВРЕЂАЊА УГЛЕДА, ЧАСТИ И ДОСТОЈАНСТВА ЛИЧНОСТИ

Активности	Начин остваривања	Носиоци активности	Временска динамика	Начин праћења
ПРЕВЕНТИВНЕ АКТИВНОСТИ				
Израда Програма и Акционог плана у превенцији дискриминаторног	Израђен програм и акциони план за превенцију дискриминације	Тим за заштиту од дискриминације, насиља,	август-септембар	План рада Тима

понашања		злостављања и занемаривања		
У школским просторијама и на сајту школе истицање информације о саставу Тима и коракцима у поступању у случају дискриминације	Редослед поступања у случају дискримин. израђен у складу са Правилником и истакнут на сајту школе; плакат у холу и у просторији за родитеље, као и имена чланова Тима	запослени, ученици, родитељи	октобар	сајт школе плакати
Упознавање ученика и родитеља са Правилником о поступању установе у случају сумње или утврђеног дискриминаторног понашања и вређања угледа, части или достојанства личности, као и начином поступања установе у случају дискриминаторног понашања	Упознавање родитеља и ученика са правилницима, платформама, садржајима за превенцију дискриминације на родитељским састанцима, путем сајта, огласне табле; - извештавање Савета родитеља о раду Тима	одељењске старешине	септембар	евиденција у дневницима образовно-васпитног рада -записници са часова ОС
Обуке за наставнике: Дискриминација – препознавање, превенција, реаговање	Стручно усавршавање запослених у установи и ван установе, упућивање запослених на платформе, садржаје за превенцију дискриминације	ПП служба Тим	у току године	сертификати, записници, фотографије
Хоризонтално стручно усавршавање: представљање наученог са обуке на стручним већима	непосредно после реализоване обуке	наставници који су похађали обуке, председници стручних већа	у току године	сертификати, записници, фотографије
Обука за чланове Ученичког парламента и Вршњачког тима: Интеркултуралност Асертивност Стереотипи и	- унапређивање знања о дискриминацији, толеранцији и друштвеној инклузији	Тим ПП служба чланови парламента и наставници који координирају	децембар	извештај о раду Ученичког парламента, фотографије, листа учесника

предрасуде		рад, психолог педагог		
Чланови УП и ВТ реализују радионице на тему дискриминације	- реализација вршњачких едукација из превенције дискриминације	Чланови парламента и ВТ Тим	у току године	Записници са састанака УП и ВТ, фотографије
Укључивање у ВТ и ученика из осетљивих друштвених група	у састав ВТ укључено је више ученика из осетљивих друштвених група	Вршњачки тим , ученици из осетљивих група психолог	октобар-новембар	Фотографије, записници
Информисање родитеља на родитељским састанцима о активностима школе у превенцији дискриминаторног понашања; предавања о дискриминацији за чланове Савета родитеља	Информисање родитеља о активностима школе на превенцији дискриминације; организовање предавања о дискриминацији за чланове Савета родитеља -рад са родитељима ученика који испољавају проблеме у понашању, укључивање родитеља у решавање ових проблема у школи;	Чланови Савета родитеља уз подршку Тима наставници, одељењске старешине, стручни сарадници, директор	током године, родит. састанци	Записници са родитељских састанака фотографије
Подршка ученицима из осетљивих друштвених група	Радионице са циљем превенције дискриминације	одељењске старешине, предметни наставници, чланови ВТ	током године	Извештаји, записници, фотографије
Организовање вршњачке подршке на нивоу одељења у учењу за ученике којима је подршка потребна	Организовање вршњачке подршке у учењу	Тим за ИО, предметни наставници, одељењске старешине	током године	Дневник рада ВТ, фотографије
Израда педагошких профила планова индивидуализације и ИОП-а	Израда планова индивидуализације и ИОП-а	Тим за ИО, предметни наставници	током године	Планови индивидуализације, планови ИОП-а
Обележавање Дана толеранције	Промовисање толеранције и различитости у школи	Тим, Вршњачки тим	16. новембар	Фотографије, извештаји
Обележавање	Промовисање	ТИМ		Фотографије,

Међународног Дана људских права	људских права	ВТ УП	10. 12.	белешке
Обележавање Међународног дана жена темом родна равноправност	Промовисање родне равноправности	Тим, УП, ВТ	осми март	Фотографије, белешке
Извештавање о случајевима дискриминације и предузетим мерама (Наставничко веће, Савет родитеља)	Подношење извештаја Наставничком већу и Савету родитеља о случајевима дискриминације и предузетим мерама	Тим за заштиту, координатор Тима	на крају првог и другог полугодишта	Извештај тима
Извештавање о реализацији и ефектима АП	Подношење извештаја о реализацији и ефектима АП	Тим за заштиту, координатор Тима	децембар, јун	извештај
Промовисање активности на сајту школе, ФБ страници, преко локалних медија	Промоција пројектних активности на сајту школе, ФБ страници, преко локалних медија	Тим, Тим за медије и културу	у току године	Сајт школе, ФБ страница, извештаји ТВ и радио станица
ИНТЕРВЕНТНЕ АКТИВНОСТИ				
Проверавање сумње или откривање дискриминаторног понашања	-прикупљањем информација - директно или индиректно -преглед видео записа	Тим и сви запослени	редовно током године	
Смиривање ситуације при појави дискриминације	-на месту дешавања раздвојити сукобљене и по потреби пружити или обезбедити потребну помоћ	сви запослени у установи	у моменту дешавања	
Обавештавање родитеља, ОС, подношење пријаве директору о дискриминаторном понашању	-телефонским путем или писмено - Информације о дискриминаторном понашању	ОС, Тим, директор	одмах после прекида и смиривања или по сазнању	
Консултације у вези појаве дискриминације / околности, анализа чињеница, процена нивоа /	разговор	ОС, дежурни наставник, ПП служба, Тим, директор ученички парламент	непосредно после дешавања	
	разговор са	ОС,	увек када се	

Појачан васпитни рад са ученицима који су извршили први ниво дискриминације	починиоцима дискриминације - разговор са ученицима који су трпели дискриминацију - разговор са ученицима сведоцима и целим одељењем - разговор са родитељима	психолог, родитељи	деси насиље и дискриминација	
Евиденција и праћење понашања учесника у дискриминацији првог нивоа и извештавање Тима	-евиденција дискриминације - праћење мера - писани извештај Тиму на крају тромесечја	ОС	код сваке појаве насиља првог нивоа	
Појачан васпитни рад са ученицима који су поновили дискриминацију првог нивоа	-прикупљање информација и разговори одељењског старешине и педагога са учеником и родитељем; рад са учеником и одељењем -по потреби директор покреће васпитнодисциплински поступак	ОС,ПП служба, чланови Тима, директор, родитељ	увек када одељењски старешине процени да је овај рад неопходан, рад једном или неколико пута поновљеног насиља првог нивоа	
Послови везани за процедуре дискриминације другог нивоа	-изјаве ученика у присуству родитеља о самој ситуацији - прикупљање осталих података - разговори одељењског старешине и психолога/педагога са учеником и родитељима - даљи појачан васпитни рад са учеником и одељењем -по потреби директор покреће васпитно-дисциплински поступак	ОС, ПП служба чланови Тима директор родитељ	увек када се деси насиље и дискриминација другог нивоа	
Израда оперативног плана заштите за ученике-	-планови за сваког ученика појединачно	Тим за заштиту / ОС, ПП служба,	у сваком насиљу другог нивоа	

починиоце дискриминације и жртве		директор родитељ		
Послови везани за процедуре дискриминације трећег нивоа	-послови око прикупљања информација -изјаве о насиљу ученика коју он даје у присуству педагога/психолога и родитеља /ако није спречен / - директор покреће васпитно- дисциплински поступак -изрицање мере - информисање, по потреби укључивање и сарадња са Центром за социјални рад здравственим службама, полицијом, Школском управом и другим организацијама - појачан васпитни рад са учеником	ОС,ПП служба -остали чланови Тима директор -родитељ представници других организација	увек када се деси насиље и дискримина -ција трећег нивоа	
Подношење пријава надлежним органима, организацијама и службама и обавештавање Школске управе о дискриминацији трећег нивоа	пре подношења пријаве разговор са родитељима писмена пријава - писмено обавештење	директор школе	у року од 24 сата	
Израда оперативног плана заштите за ученике- ученике починиоце дискриминације и жртве	-планови за сваког ученика појединачно	Тим за заштиту / ОС, ПП служба, директор родитељ и др.	у сваком облику дискримина -ције трећег нивоа	
Подношење пријаве	-писмено подношење пријаве - Сазивање Тима због процене нивоа дискриминације; -Примена матрице за процену ризика од	директор школе	у року од 24 часа од сазнања за учињену дискримина -цију	

Поверенику	дискриминаторног понашања; Састављање извештаја о догађају; - Обавештавање родитеља о догађају, осим ако тим за заштиту, полиција или Центар за социјални рад процене да тиме може да буде угрожен најбољи интерес детета.			
Подношење пријаве Тужилаштву	-писмено обавештење У складу са Законом о просветној инспекцији директор школе обавештава просветног инспектора након утврђених чињеница	директор школе	у року од 24 часа од сазнања за учињену дискриминацију	
Послови везани за процедуру када је запослени починилац дискриминације	-директор школе предузима мере према запосленом, а са дететом процедуру заштите	директор школе	када је запослени починилац	
Обавештавање полиције када је родитељ починилац дискриминације	-позивање полиције директор је дужан да одмах обавести јавног тужиоца и полицију.	директор, секретар, дежурни наставни чланови Тима	одмах када се дискриминација деси	
Обавештавање родитеља, а ,по потреби, полиције и Центра за социјални рад о дискриминацији ученика према запосленом - покретање васпитно - дисциплинског поступка за тог или те ученике - изрицање васпитнодисциплинске мере у складу са Законом	-обавештавање родитеља и надлежних институција -рад на процедури покретања васпитнодисциплинског поступка и изрицања васпитно-дисциплинске мере на седници Наставничког већа	директор школе остали учесници у васпитно-дисциплинском поступку	одмах када се дискриминација деси	

Обавештавање родитеља, полиције и Центра за социјални рад о сумњи да је починилац дискриминације треће одрасло лице	-усмено и писмено обавештавање	директор школе	одмах по сазнању	
Реализација друштвено-корисног и хуманитарног рада	саставни део процедура је избор ДКР у сваком конкретном случају / бира и предлаже ОС, усваја одељењско веће /, а његову реализацију организује и прати ОС/стручни сарадници	ОС, чланови одељењског већа, стручни сарадници, родитељи	према плану заштите	

Акциони план за заштиту ученика од дискриминације дат је у Прилогу 8 Годишњег плана рада школе.

План рада Тима за заштиту од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања

У школској 2023/2024. години Тим за заштиту од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања чине:

Драгана Нешић, директор школе
Јелена Богдановић, секретар школе
Сања Стаменковић, педагог
Ирена Николић, психолог
Ненад Ђорђевић, помоћник директора и наставник физичког и здравственог васпитања
Јадранка Лазаревић, наставник српског језика и књижевности
Братислав Радовановић, наставник физике
Ирена Антић, координатор, наставник српског језика и књижевности
Дејан Јакуповић, педагошки асистент
Тамара Стојановић, наставник енглеског језика
Милена Нешић Вељковић, представник родитеља
Нађа Динчић, представник Ученичког парламета

АКТИВНОСТИ	ВРЕМЕ РЕАЛИЗАЦИЈЕ
<ol style="list-style-type: none"> Формирање Тима за заштиту од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања; дефинисање улоге и одговорности чланова Тима и упознавање са циљевима и задацима рада; Израда програма заштите од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања; Подсећање на измене и допуне Правилника о протоколу поступања у установи у одговору на насиље, злостављање и занемаривање; Упућивање запослених на видео обуку о примени Правилника о протоколу поступања у установи у одговору на насиље, злостављање и занемаривање и националну платформу „Чувам те“; Упознавање запослених са образовним ресурсима који се односе на системске васпитне и превентивне мере у шк. 2023/24. које се односе на заштиту од насиља и дискриминације – укључивање школе у пројекат „Заједно и безбедно кроз детињство“; Информисање ученика, запослених и родитеља о програму заштите ученика 	септембар

7. Организација дежурства у школи - унапређење безбедности ученика 8. Упознавање са Правилником о понашању ученика школе	
1.Формирање Вршњачког тима и упознавање са улогом ВТ у превенцији насиља, злостављања, занемаривања и дискриминације 2. Обележавање Дана менталног здравља (10. октобар) 3.Европски дан борбе против трговине људима (18. октобар)- улога школе у превенцији и заштити ученика од трговине људима, као и поступање установе у случају сумње на трговину људима	октобар
1. Обележавање Мађународног Дана толеранције 2. Презентација- рано препознавање ризика од насиља, злостављања и занемаривања	новембар
1.Хуманитарне активности поводом новогодишњих и божићних празника 2. Национална платформа „Чувам те“	децембар
1. Извештавање о учесталости и врстама насиља	јануар
1.Дан безбедног интернета – превенција дигиталног насиља и ризичног понашања ученика приликом употребе ИКТ 2. Обележавање Међународног дана борбе против вршњачког насиља	фебруар
1„Школа какву желим“- истраживање	март
1. Недеља солидарности и борбе против расизма и расне дискриминације 2. Спречимо ризичне облика понашања	април
1.Тематска недеља - „Недеља без насиља“	мај
1. Вођење документације о свим ситуацијама насиља, злостављања и занемаривања 2. Праћење и процена ефеката предузетих мера за заштиту ученика 3. Сарадња са Центром за социјални рад, Полицијском управом, школским полицајцем, медијима	јун

Задужена особа за праћење и реализацију плана рада Тима је Ирена Антић, координатор.

Носиоци реализације: Тим, одељенске старешине, вршњачки тим, ученичким парламент, педагог, психолог, предметни наставници.

Начин праћења реализације: увидом у записнике и школску документацију.

Чланови Тима у проширеном саставу су и одељењске старешине одељења у коме се десио случај насиља. Тим сарађује и са школским полицајцем који од почетка школске 2023/2024. по одлуци МУП-а дежура у току извођења наставе. Редовни састанци Тима планирани су једном месечно, а по потреби и чешће.

Улога установа образовања и васпитања у борби против трговине

Трговина људима представља најгрубље кршење људских права и једно од најтежих кривичних дела. Систем образовања и васпитања има задатак да обезбеди сигурно и подстицајно окружење за одрастање и развој ученика, као и заштиту од свих облика насиља, злостављања и занемаривања. Трговина људима један је од најсложенијих и најтежих облика насиља којима деца, односно ученици и млади могу да буду изложени.

Улога установа образовања и васпитања у контексту заштите ученика од трговине људима огледа се у:

- реализацији превентивних активности у циљу јачања компетенција за препознавање феномена трговине људима, ризика и начина заштите;
- благовременом препознавању ризика од потенцијалног укључивања ученика у ланац трговине људима;
- благовременој интервенцији ако је ученик већ изложен неком облику трговине људима;
- обезбеђивању подршке ученику у процесу реинтеграције, након што је био изложен неком од облика трговине људима.

Услед свакодневног контакта са ученицима, наставници и стручни сарадници међу првима могу да уоче неке од знакова који указују на повећан ризик или потенцијалну укљученост у неки од облика трговине људима. Фактори рањивости су важни за разумевање у процесу реинтеграције, након што је био изложен неком од облика трговине људима.

Улога установа образовања и васпитања у борби против трговине људима огледа се у: реализацији превентивних активности ради јачања компетенција запослених у установама за препознавање феномена трговине људима, ризика и начина заштите; благовременом препознавању ризика од потенцијалног укључивања ученика/ца у ланац трговине људима; благовременој интервенцији ако је ученик/ца већ изложен неком облику трговине људима; обезбеђивању подршке ученику/ци у процесу реинтеграције, након што је био изложен неком од облика трговине људима. Фактори вулнерабилности, односно рањивости су важни су за разумевање феномена трговине људима и реаговање система образовања у ситуацији трговине људима. Постоје извесни фактори ризика који особу могу да учине рањивијом и подложнијом за трговину људима. Ови фактори су у вези са положајем особе који потенцијални трговац може да злоупотреби и најчешће се односе на: узраст, тешку социоекономску ситуацију, породично насиље, дискриминацију, статус миграната и др. Ови фактори најчешће представљају различите облике кршења права детета и ризике који могу да доведу до уласка ученика у ланац експлоатације и због тога захтевају праћење у оквиру установа образовања и васпитања. Ако се у установи образовања и васпитања препознају неки од фактора рањивости, непоходна је благовремена реакција установе која подразумева праћење, детаљну процену понашања и ситуације, а по потреби и информисање и укључивање других институција у складу са процедурама прописаним у Правилнику о протоколу поступања у установи у одговору на насиље, злостављање и занемаривање (насиље у породици, занемаривање и др). Праћење у оквиру установе подразумева додатно прикупљање информација и пружање подршке ученику. Пример: уколико ученик често и неоправдано касни или изостаје са наставе, односно на часу није концентрисан на образовне садржаје, изгледа исцрпљено, малаксало или је уочљив пад школског успеха, потребно је прикупити информације и утврдити разлоге таквог понашања како би се у складу са тим предузеле потребне мере. Установа је у обавези да препозна и прати факторе рањивости и индикаторе који могу указивати на трговину људима. Фактори рањивости/вулнерабилности нису специфични за трговину људима *per se*, они могу да буду и у вези са неким другим појавама или стањима на које је установа свакако у обавези да реагује (заштита од насиља и занемаривања, изостајање из школе, изразите промене у понашању, проблеми у учењу и др).

План акције за превенцију трговине децом и младима

Садржај, тема	Циљна група	Активност	Реализатори	Сардници	Време	Очекивани исход
Трговина људима	ученици, наставници, родитељи	презентација	Вршњачки тим	Психолог, педагог, Тим за заштиту ученика од насиља, дискриминације, злостављања и занемаривања	октобар	Ученици, наставници и родитељи ће бити упознати са појмом трговине људима, намером експлоатације и виктимизације детета

Жртва трговине људима-последиче по жртву	Ученици, наставници	Презентација	Вршњачки тим	Психолог, пегадагог, Тим за заштиту од насиља, дискриминације, злостављања и занемаривања	децембар	Ученици и наставници ће бити упознати са тиме ко може бити жртва трговине људима, ако и начинима превазилажења трауме
Идентификација жртва трговине људима	Ученици, наставници	Предавање	Психолог, пегадагог	Тим за заштиту ученика од насиља, дискриминације, злостављања и занемаривања	фебруар	Ученици и наставници ће бити упознати са начинима и сврхом идентификације
Подршка жртвама трговине људима	Ученици, наставници	Презентација	Вршњачки тим	Психолог, пегадагог, Тим за заштиту ученика од насиља, дискриминације, злостављања и занемаривања	април	Ученици и наставници ће бити упознати са тиме на који начин се може пружити подршка жртвама трговине људима

План рада Вршњачког тима у школској 2023/2024.години

Циљ рада Вршњачког тима је активно учешће ученика у активностима, радионицама, задацима кроз које стичу знања, искуства и вештине неопходне за иницирање и активно учешће у смањењу насиља у школи. Кроз учешће у тиму, ученици су мотивисани да се баве горућим питањем-насиљем у школи. Дугорочно, корист је вишеструка јер ученик осећа да је важна и корисна карика заједнице, да својим залагењем мења ствари на боље, доприноси колективу, слободно и креативно се развија.

Задатак Вршњачког тима је да се кроз низ активности током школске године залаже за промоцију, вредновање и усвајање животних вредности – другарства, пожртвовања, толеранције, ненасилних облика комуникације, хуманости. Задатак ментора је да прати рад тима, да спроводи све планиране активности, да оспособи и припреми ученике за самостално учешће у оквиру тима и подстакне на ширење позитивне радне климе у свом одељењу.

Табела 34. Чланови вршњачког тима

Име и презиме ученика	Разред и одељење	Име и презиме ученика	Разред и одељење
Нина Радоичић Исидора Ђорђевић	5/1	Божидар Миленковић Нина Трајковић	7/1
Мила Ранђелов Ђорђе Ранђеловић	5/2	Николина Митић Исидора Милошевић	7/2

Марија Антић Ана Милошевић	5/3	Никола Цветковић Маја Величковић	7/3
Дарко Николић Страхиња Војиновић	5/4	Наталија Цветковић Валентина Момчиловић Андрија Д. Николић	7/4
Сања Величковић Тијана Станисављевић	6/1	Стефана Лазаревић Сара Стојиљковић	8/1
Мина Радовановић Даница Радуловић	6/2	Николина Миленковић Петар Николић	8/2
Петра Вучић Софија Стојановић	6/3	Илија Вељковић Петра Јоцић	8/3
Дуња Лазаревић Драга Вукашиновић	6/4	Тијана Миленковић Анастасија Величковић	8/4

План рада Вршњачког тима

Време	Активности	Учесници
Септембар	<ul style="list-style-type: none"> - Формирање Вршњачког тима; - Упознавање ученика са циљевима и задацима рада Тима за заштиту ученика од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања - Дефинисање улога и одговорности чланова Вршњачког тима. 	<ul style="list-style-type: none"> *Одељењске старешине *Вршњачки тим *Тим за заштиту од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања
Октобар	<ul style="list-style-type: none"> -Избор идеја и акција превентивног деловања; - Креативне радионице; - Креирање Кутије поверења; - Савети и препоруке за решавање сукоба и начини реаговања на насиље; - Шта су нам поверили наши вршњаци – отварамо сандуче поверења. 	<ul style="list-style-type: none"> *Вршњачки тим * Тим за заштиту од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања
Новембар	<ul style="list-style-type: none"> - Радионица „Отвори ум – прихвати различитости“ – радионица на тему толеранције; креирање паноа и лепих порука – сарадња са Ученичким парламентом; - Реализација анкете о насилништву и узроцима; - Шта су нам поверили наши вршњаци – отварамо сандуче поверења; -Упознавање са листом индикатора за прелиминарну идентификацију ученика који су потенцијалне жртве трговине људима. 	<ul style="list-style-type: none"> *Вршњачки тим * Тим за заштиту од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања <ul style="list-style-type: none"> *Вршњачки тим * Тим за заштиту од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања
Децембар	<ul style="list-style-type: none"> - Дружење ученика ВТ са ученицима у подручним одељењима – Сувојници, Алакинцу и Биновцу - квиз такмичење; - Шта су нам поверили наши вршњаци – отварамо сандуче поверења. 	<ul style="list-style-type: none"> *Вршњачки тим * Тим за заштиту од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања

Јануар	- Најпозитивнији гест у школи; - Интервју са запосленима у школи; - Шта су нам поверили наши вршњаци – отварамо сандуче поверења.	*Вршњачки тим * Тим за заштиту од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања
Фебруар	- Литерарни и ликовни конкурс на тему „Пружи ми руку“; - Израда и постављање зидних новина у холу школе „Из мог угла“; - Шта су нам поверили наши вршњаци – отварамо сандуче поверења.	*Вршњачки тим * Тим за заштиту од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања
Март	- Промовисање здравих стилова живота; - Рад са ученицима млађих разреда; - Шта су нам поверили наши вршњаци – отварамо сандуче поверења.	*Вршњачки тим * Тим за заштиту од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања
Април	- Организација спортских сусрета – Игре без граница; промовисање фер-плеј игре - „Шутирај тројку – не шутирај друге“ - организација такмичења у шутирању тројки; - Шта су нам поверили наши вршњаци – отварамо сандуче поверења.	*Вршњачки тим * Тим за заштиту од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања *наставници физичког васпитања
Мај	- Савети за младе у области електронског насиља – сарадња са УП; - Истраживање сајтова на интернету о насиљу; - Шта су нам поверили наши вршњаци – отварамо сандуче поверења.	*Вршњачки тим * Тим за заштиту од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања
Јун	- Анкетирање ученика о ефикасности рада ВТ; - Извештај о раду ВТ; - Шта су нам поверили наши вршњаци – отварамо сандуче поверења.	*Вршњачки тим * Тим за заштиту од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања

Координатор рада Вршњачког тима је Сања Стаменковић. Вршњачки тим ће сарађивати са координатором Тима за заштиту од дискриминације насиља, злостављања и занемаривања Иреном Антић.

7.2 План и програм рада Тима за самовредновање рада школе и актива за школско развојно планирање

План рада Тима за самовредновање рада школе сачињен је на основу:

- Извештаја о спољашњем вредновању квалитета рада школе, рада установе,
- Консултација на нивоу стручних већа и Педагошког колегијума,
- Извештаја о унутрашњем вредновању школе,
- Активности планираних Школским развојним планом.
- Стандарда квалитета рада установе прописаних у Правилнику о стандардима квалитета рада установе,
- Консултација на нивоу стручних већа и Педагошког колегијума,
- Извештаја о унутрашњем вредновању школе,
- Активности планираних Школским развојним планом.

Ред, број	АКТИВНОСТ	ЦИЉ АКТИВНОСТИ	НОСИОЦИ	ИНДИКАТОРИ	ВРЕМЕ
1.	Анализа рада Тима за самовредновање за претходну школску годину и анализа реализованих активности у току школске 2022/2023. Подношење извештаја и упознавање Наставничког већа, Школског одбора и Савета родитеља са извештајем ТЗС за претходну школску годину	Утврђивање степена остварености вреднованих стандарда ради утврђивања јаких и слабих страна рада школе	Руководилац Тима са члановима	Извештај Тима за школску 2022/2023.год.	август 2023. године
2.	Израда плана рада Тима за самовредновање рада школе за школску 2023/2024. годину и упознавање колектива са планом и програмом Истицање програма на видном месту	Израдити план рада Тима водећи рачуна о кључним областима вредновања	Руководилац Тима са члановима	План Тима за самовреднов. рада школе	септембар 2023.год.
3.	Подела задужења члановима подтимова у вези са кључним областима вредновања	Утврђивање носилаца појединачних активности у оквиру подтимова	Руководилац Тима са члановима	Записник са састанка тима	септембар 2023.год.
4.	Активности из области Подршка ученицима - планирање редовне наставе уз јасно дефинисање циљева и исхода уз примену савремених метода уз корелацију међу предметима; утврђивање постојања критеријума оцењивања на нивоу стручних већа и упознавање ученика са критеријумом оцењивања,	Анализа планова ради утврђивање постојања свих неопходних елемената, усклађивање критеријума оцењивања на нивоу стручних већа, израда јединствених тестова на нивоу стручних већа, анализа плана за спровођење	Чланови подтима задужени за област Подршка ученицима, руководиоц и стручних већа, чланови Тима за инклузивно образовање	Записник са састанка Тима	септембар, октобар 2023.год.

	израда тестова на нивоу стручних већа ; Израда и имплементација плана за спровођење инклузивне праксе	инклузивне праксе			
5.	Активности из кључне области Етос - праћење рада и вођење адекватне педагошке евиденције	Подела задужења у из области Етос	Руководилац Тима са члановима	Записник са састанка Тима	У току целе године
6.	Активност из области Подршка ученицима - састављање и спровођење анкете међу ученицима, наставницима и родитељима у оквиру теме безбедност ученика у школи и заштита од занемаривања, злостављања	Подела задужења у вези са актуелном темом из области Подршка ученицима	Чланови подтима задужени за област Подршка ученицима	Записник са састанка Тима	У току целе године.
7.	Активност из кључне области Подршка ученицима- спровођење анкете међу ученицима и, анализа резултата и сачињавање извештаја; Анализа реализованости часова допунске и ваннаставних активности	Утврђивање степена остварености стандарда у оквиру кључне области Подршка ученицима ради дефинисања мера за унапређење ове области	Чланови подтима задужени за област Подршка ученицима	Записник са састанка Тима анкета	У току целе године.
8.	Активности из кључне области Етос-анализа остварености стандарда 5.1. са свим индикаторима и сачињавање	Утврђивање степена остварености стандарда у оквиру кључне области	Чланови подтима задужени за област Етос	Записник са састанка Тима анкета	У току целе године.
9.	Активност из области Подршка ученицима – анализа плана за професионалну оријентацију; планирање	Подела задужења у вези са активностима из области Подршка	Руководилац Тима са Члановима	Записник са састанка Тима анкета	У току целе године.

	активности Тима	ученицима			
10.	Активности из кључне области Етос-анализа остварених стандарда са свим индикаторима и сачињавање извештаја 5.2, 5.3, 5.4	Утврђивање степена остварености стандарда у оквиру кључне области	Руководилац Тима са члановима	Записник са састанка тима	У току целе године
11.	Активност из области Подршка ученицима – анализа остварености плана и стандарда у оквиру првог полугођа; детаљније планирање активности Тима за друго полугође;	Утврђивање остварених активности и упоредна анализа ради дефинисања неопходних мера за унапређење рада Тима	Руководилац Тима са члановима	Записник са састанка тима	На крају првог и другог полугођа
12.	Активности из кључне области Етос-анализа остварених стандарда са свим индикаторима и сачињавање извештаја 5.5	Утврђивање степена остварености стандарда у оквиру кључне области	Руководилац Тима са члановима	Записник са састанка тима	На крају првог и другог полугођа

Напомена: за већину активности биће достављен детаљан начин реализације, план ће се допуњавати у колико постоји потреба за тим.

Задужена особа за реализацију Плана рада Тима за самовредновање: Жаклина Станојковић.

7.3 План и програм рада Тима за инклузивно образовање

Образовање које је засновано на праву детета да има приступ образовању које је усмерено на њега и његове специфичне потребе, у стручној литератури се назива инклузивно образовање.

Циљ инклузивног образовања је уклањање свих видова баријера и дискриминације, које би се односиле на пол, националну припадност, верско и социо-економско порекло, способности, здравствено стање или било које друго лично својство појединца, као и омогућавање друштвене кохезије. Измене у систему образовања усмерене на повећање инклузивности у знатној мери повећавају доступност и квалитет образовања за децу из социјално нестимулативних средина (ромске, сиромашне, сеоске, расељене), деце и одраслих са сметњама у развоју и инвалидитетом, деце са тешкоћама у учењу, пре свега у оквиру редовног система образовања.

Оперативни план рада Тима за инклузивно образовање

месец	садржај рада	извршиоци
VIII	Именовање чланова ,координатора Тима и подела задужења у оквиру Тима	Директор школе,координатор ТИО
	Процена потреба школе за подршком ученика ОШ "Вук Караџић" и договор у вези са начинима подршке деци и наставницима у наредном периоду	чланови ТИО, ОШ "Вук Караџић", предметни наставници, учитељи
	Процена и утврђивање броја ученика којима је потребна подршка и врсте подршке, потребе за	чланови Тимова за додатну подршку ученику

	ревизијом или укидањем постојећих ИОП-а на основу евалуације рађене на крају 2022/23. школске године	
	Сарадња са локалном заједницом у правовременом отклањању препрека и обезбеђивању помоћних средстава за рад са ученицима са оштећеним видом, слухом и моторичким сметњама, потреба за личним пратиоцима	директор школе, ОШ „Вук Караџић“, Општина Сурдулица
	Обезбеђивање прилагођених уџбеника и другог наставног материјала за ученике којима је таква помоћ неопходна у сарадњи са издавачким кућама	координатор ТИО, директор школе, издавачке куће
	Прибављање мишљења за процену потреба за додатном подршком од Интерресорне комисије	психолог школе, ИРК Општине Сурдулица
	Упознавање Одељењског већа петог разреда са потребама ученика који раде према ИОП-у и начином досадашњег рада у разредној настави	чланови ТИО, учитељи првог разреда, одељењске старешине и предметни наставници петог разреда
IX	Израда педагошких профила за ученике којима је потребна подршка, а до сада нису радили по ИОП-у	Учитељи, одељењске старешине, предметни наставници, психолог школе
	Успостављање сарадње са родитељима ученика који су предложени за утврђивање права на ИОП	чланови Тимова за додатну подршку ученику
	Формирање тимова за пружање додатне подршке ученику	директор школе
	Евидентирање ученика првог разреда којима је потребна додатна подршка и чије је напредовање потребно пратити у току првог тромесечја	чланови ТИО, учитељи првог газреда, психолог школе
	Упознавање Педагошког колегијума, Савета родитеља и Школског одбора са планом рада за ову школску годину	чланови ТИО, Педагошки колегијум, Савет родитеља, Школски одбор
X	Идентификација даровитих ученика (ИОП 3)	Наставници, одељењске старешине, психолог
	Израда нових или ревизија ИОП-а за ученике од 2 - 8. разреда	чланови Тимова за додатну подршку ученику
	Праћење напредовања ученика 1. разреда и процене потреба за подршком	чланови ТИО, учитељи 1. разреда, психолог и педагог
	Укључивање ученика са ПП у активности поводом „Дечје недеље“	чланови ТИО, Актив учитеља, Дечји савез
XI	Израда педагошких профила за ученике 1.разреда за које је процењена потреба за додатном подршком и успостављање сарадње са родитељима ученика	Учитељи 1.разреда, родитељи ученика
	Укључивање ученика са ПП у активности поводом Дана школе	предметни наставници укључени у припрему свечаности, одељењске старешине, чланови Тима ТИО
	Анализа успеха ученика који раде по ИОП-у на	чланови ТИО, Одељењска

	крају првог тромесечја	већа
	Праћење спровођења ИОП-а и рада тимова за додатну подршку ученику	чланови ТИО
	Предавање „Практични приступи деци са аутизмом и АДХД-ом“ - психолог школе	чланови ТИО, психолог учитељи и предметни наставници
XII	Достављање предлога за израду нових или укидање постојећих ИОП-а Педагошком колегијуму на усвајање	руководилац ТИО, Педагошки колегијум
	Вредновање и предлози за ревизију ИОП-а	чланови ТИО, тимови за пружање додатне подршке ученицима
	Укључивање ученика са ПП у активности поводом „Новогодишњег вашара“	чланови ТИО, Актив учитеља, Ученички парламент
	Укључивање ученика који раде по ИОП-у у активности поводом Дана Светог Саве	чланови ТИО, предметни наставници укључени у припрему свечаности, одељењске старешине
	Анализа успеха ученика на крају првог полугодишта	чланови ТИО, Одељењска већа
	Израда ИОП-а за ученике 1. разреда за које постоји потреба за подршком	Тим за пружање додатне подршке ученицима
	Подношење извештаја о резултатима вредновања ИОП-а Педагошком колегијуму и доношење одлуке о даљој примени, изменама и допунама ИОП-а	чланови ТИО, Педагошки колегијум
I/II	Организовање радионица „Баш је лепо што смо различити“ са циљем сензибилисања ученика, њихове емпатије и спремности да помогну ученицима којима је потребна додатна подршка Планирање активности из области професионалне оријентације ученика којима је потребна додатна подршка за полагање завршног испита и избора средње школе	чланови ТИО, Тим за ПО, Тим за заштиту ученика од насиља, наставници грађанског васпитања
III	Организовање радионица за ученике 8. разреда и њихове родитеље који раде по ИОП-у – упознавање са занимањима у којима ће најбоље доћи до изражаја њихове способности	Тим ПО, ТИО, предметни наставници и одељењске старешине осмог разреда
	Вредновање и предлози за ревизију ИОП-а	чланови ТИО, тимови за пружање додатне подршке ученицима
	Подношење извештаја о резултатима вредновања ИОП-а Педагошком колегијуму и доношење одлуке о даљој примени, изменама и допунама ИОП-а	чланови ТИО, Педагошки колегијум
	Анализа успеха ученика на крају трећег тромесечја	чланови ТИО, Одељењска већа
	Сарадња са Интерресорном комисијом -	чланови ТИО,

IV	прибављање сагласности за добијање личног пратиоца за помоћ ученицима 8. разреда који раде по ИОП-у на пробном и завршном испиту	ИРК, Школска управа Лесковац
	Активности у школи поводом Светског дана Рома (изложба, приредба, радионице) са циљем бољег упознавања са културом ромске заједнице и социјалне инклузије	Педагошки асистент
V	Саветодавни рад са ученицима 8. разреда у вези са полагањем завршног испита и уписа у жељену школу	Психолог, одељењске старешине, родитељи. Тим за ПО
VI	Анализа успеха ученика на крају другог полугодишта	чланови Тима за ИО, Одељенска већа
	Помоћ и подршка ученицима осмог разреда којима је потребна додатна подршка код полагања завршног испита (сарадња са предметним наставницима у припрем тестова за ученике који раде по ИОП-у 2, сарадња са родитељима), саветодавни рад у вези избора средње школе и будућег занимања	Психолог, одељењске старешине, предметни наставници, родитељи, Тим за ПО
VI	Вредновање ИОП-а и анализа рада тимова за додатну подршку ученику	чланови ТИО, тимови за пружање додатне подршке ученицима
	Спровођење анкете за родитеље о процени сарадње са ТИО-ом и школом	Одељењске старешине
	Анализа рада ТИО у 2023/24. години и подношење извештаја о раду	чланови ТИО
	Анализа сарадње ТИО са родитељима ученика, другим установама, школама и организацијама и локалном самоуправом	чланови ТИО
	Подношење извештаја о реализацији годишњег плана ТИО	чланови ТИО
	Планирање активности ТИО за школску 2024/25. годину	чланови ТИО

Задужена особа за реализацију Плана рада Тима за инклузивно образовање: Ирена Николић, психолог школе.

7.4 План и програм рада Тима за професионалну оријентацију

Поред опшних задатака професионалне оријентације у току године реализоваће се и посебни облици рада на професионалној оријентацији. Наиме, кроз предавања, разговоре, самосталне радове ученика, изложбе, посете, професионална саветовања и информисања, филмове, дијафилмове, ТВ, радио-емисије, истраживачке послове и друге информисаће се ученици из области професионалне оријентације.

Активност	Носиоци	Начин реализације	Време
Анкетирање ученика осмог разреда	Тим ПО, разредне старешине осмог разреда	На часу одељењског старешине	Септембар/ октобар
Прављење распореда реализације радионица са ученицима седмог и осмог разреда	Тим ПО, предметни наставници и разредне старешине седмог и осмог разреда	На састанцима	Септембар
Укључивање нових чланова у тим ПО	Координатор ПО	Разговорима са наставницима заинтересованим за укључивање у тим	Септембар

Израда нових (коригованих) сценарија за радионице	Тим ПО	На састанку тима Увидом у коментаре реализатора радионица	Октобар – мај
Реализација радионица	Тим ПО, предметни наставници и разредне старешине седмог и осмог разреда	На састанку тима Увидом у коментаре реализатора радионица	Октобар – мај
Сарадња са другим основним и средњим школама на реализацији активности	Тим ПО	На састанцима	Октобар – мај
Сарадња са Регионалним центром за стручно усавршавање	Тим ПО	На састанцима	Октобар – мај
Укључивање ВТ и парламента	Координатори, Тим ПО	На састанцима, На радионицама, У осталим активностима	Октобар
Посета средњих школа и сарадња Ученичког парламента са парламентима средњих школа	Педагог школе, ученички парламент	На састанцима, у осталим активностима	Октобар – мај
Планирање активности из области професионалне оријентације ученика којима је потребна додатна подршка за полагање завршног испита и избора средње школе	Тим ПО, ТИО, предметни наставници и одељењске старешине осмог разреда	Сарадња са ТИО, упознавање са индивидуалним карактеристикама деце којима је потребна додатна помоћ и подршка у осмом разреду, индивидуални разговори са ученицима и родитељима	Јануар- фебруар
Организовање радионица за ученике 8. разреда и њихове родитеље који раде по ИОП-у – упознавање са занимањима у којима ће најбоље доћи до изражаја њихове способности	Тим ПО, ТИО, предметни наставници и одељењске старешине осмог разреда	Сарадња са ТИО, упознавање са индивидуалним карактеристикама деце, индивидуални саветодавни разговори са ученицима и родитељима, упознавање са светом занимања	Март
Посета експерата (одабране установе или фирме из окружења)	Тим ПО, разредне старешине седмог и осмог разреда	На састанцима	Фебруар - мај

Саветодавни рад са ученицима 8. разреда у вези са полагањем завршног испита и уписа у жељену школу	Тим ПО, ТИО, предметни наставници и одељењске старешине осмог разреда	Анкета за испитивање професионалних интересовања, индивидуални саветодавни рад са ученицима и родитељима	Мај
Израда пропагандног материјала (флајери, панои ...) и уређење кутка за ПО	Тим ПО, ВТ, Парламент	На састанцима	Октобар – мај
Припрема презентације за медије (локална радио-телевизија)	Тим ПО, ВТ, Парламент	Прилози за радио емисију Прилози за школски часопис „Вуковци“ Прилози за локалне медије Прилози за школски сајт Израда презентације активности	Октобар – мај
Припрема и реализација Сајма образовања (у оквиру школе)	Тим ПО, ТИО ВТ, Парламент	Припрема штанда са промотивним материјалом за ПО Прикупљање продуката са радионица, како би се приказали на Сајму. Презентација	Мај
Организација школске активности (маскенбал, ПО дан, РО party...)	Тим ПО, ВТ, Парламент, Разредне старешине	Припрема штандова за свако одељење 7. и 8. разреда	Април - мај
Реализација реалних сусрета и испробавање праксе	Разредне старешине седмог и осмог разреда, Тим ПО	Посете установама и привредним организацијама у граду	јануар - мај
Помоћ и подршка ученицима осмог разреда којима је потребна додатна подршка код полагања завршног испита (сарадња са предметним наставницима у припреми тестова за ученике који раде по ИОП-у 2, сарадња са родитељима), саветодавни рад у вези избора средње школе и будућег занимања	Психолог, одељењске старешине, предметни наставници, родитељи, Тим за ПО	Припремна настава за ученике који раде по ИОП-у за полагање завршног испита	Мај- јун
Евиденција и извештавање	Координатор тима	Израда извештаја	Октобар - јун

Наставничког већа, Савета родитеља, Школског одбора, Школске управе			
---	--	--	--

Координатор Тима за ПО: Драгана Ристић, наставник математике.

7.5 План Тима за професионални развој

Професионални развој је сложен процес који подразумева стално развијање компетенција наставника, васпитача и стручног сарадника ради квалитетнијег обављања посла и унапређивања развоја деце, ученика и полазника, односно нивоа њихових постигнућа.

Стално стручно усавршавање остварује се активностима које:

- 1) предузима установа у оквиру својих развојних активности, и то:
 - извођењем угледних, односно огледних часова и активности са дискусијом и анализом;
 - излагањем на састанцима стручних органа и тела које се односи на савладан програм стручног усавршавања или други облик стручног усавршавања ван установе, са обавезном анализом и дискусијом;
 - приказом стручне књиге, приручника, дидактичког материјала, стручног чланка, истраживања, студијског путовања и стручне посете са обавезном анализом и дискусијом;
 - учешћем у: истраживањима, пројектима образовно-васпитног карактера у установи, програмима од националног значаја у установи, међународним програмима, скуповима, семинарима и мрежама, програму огледа, раду модел центра;
- 2) се спроводе по одобреним програмима обука и стручних скупова, у складу са Правилником;
- 3) предузима министарство надлежно за послове образовања, Завод за унапређивање образовања и васпитања и Завод за вредновање квалитета образовања и васпитања;
- 4) се организују на међународном нивоу у области образовања и васпитања, односно учешћем на међународним семинарима, програмима обука и стручним скуповима везаним за образовање и васпитање;
- 5) предузима наставник, васпитач и стручни сарадник у складу са личним планом професионалног развоја;
- 6) остварују високошколске установе на основу програма у оквиру целоживотног учења.

Задужена особа за реализацију Плана рада Тима за професионални развој: Сања Стаменковић, педагог школе. Остали чланови Тима за професионални развој су: Драгана Нешић, Маја Стошић, Ирена Николић, Ирена Антић, председници стручних већа.

Школска година: 2023/2024.					
р.б.	Циљ	Активност	Носиоци реализације	Инструмент праћења	Динамика
1.	Формирање тима и подела задатака	Одабир наставника који ће чинити тим	Директор, чланови Тима	Записници са састанка Педагошког колегијума	Септембар
2.	Креирање плана рада	Операционализација рада – дефинисање активности које ће тим реализовати у овој школској години	Тим за професионални развој	Записник са састанка тима	Септембар
Интерни професионални развој запослених					
3.	Портфолио	Прављење личног приказа професионалног развоја	Сви наставници, стручни сарадници и директор школе	Увид у портфолио	Септембар
4.	План угледних и огледних часова	Израда плана угледних и огледних часова	Руководиоци стручних већа,	Годишњи план рада школе	Септембар

			наставници		
5.	Подстицање наставника да креирају, изводе и посећују угледне и огледне часове	Транспарентно обавештавање о држању угледних и огледних часова, креирање базе припрема за угледне и огледне часове	Руководилац тима, директор	Извештаји, записници о посећености угледних и огледних часова	Током целе године
6.	Презентације о посећеним семинарима	Презентовање садржаја добрих примера праксе	Наставници, стручни сарадници, директор	Записници са седница Наставничког већа	Током целе године
Екстерни професионални развој запослених					
7.	Израда плана стручног усавршавања запослених	Састанци у оквиру стручних већа и заједнички избор семинара	Чланови стручног већа	Годишњи план рада школе	Август
8.	Стручно усавршавање - семинари	Похађање семинара које држе стручњаци ван школе у складу са <i>Каталогом</i>	Наставници, стручни сарадници, директор	Извештај о професионалном усавршавању запослених	Током целе године
9.	Праћење и вредновање резултата рада	Евалуација рада тима – анализа спроведених активности и учешћа чланова тима	Тим за професионални развој	Записник са састанка, извештај	јун

Оперативни план стручног усавршавања

Р.Б	Назив обуке	Реализатори	Број бодова и компетенција	Учесници	Време
1.	<i>Развој саморегулисаних учења кроз наставу српског језика</i>	<i>ОКЦ (каталожки број 848)</i>	36 К2	Стручно веће за српски језик	У току 2. полугодишта
2.	<i>Подстицање и развој мисаоних вештина ученика кроз наставу страног језика</i>	<i>МПНТР (каталожки број 961)</i>	8 К1	Стручно веће за стране језике	У току школске године
3.	<i>Наставници као носиоци квалитетног образовања за сву децу - 3. модул</i>	Центар за стручно усавршавање	8 К4	Стручно веће за природну групу предмета	У току школске године
4.	<i>Реализација нових програма наставе и учења оријентисана према исходима</i>	ЗУОВ	24 К2,3,4	Наставници који нису прошли обуку	У зависност и од плана реализације ЗУОВ-а

5.	<i>Ка друштву без предрасуда – изазови суочавања са антисемитизмом некад и сад</i>	ЗУОВ (каталoшки број 281)	8 К1	Стручно веће за друштвену групу предмета	У току школске године
6.	<i>Наставници као носиоци квалитетног образовања за сву децу - 3. модул</i>	Центар за стручно усавршавање	8 К4	Стручно веће уметности и вештина	У току другог полугодишта
7.	<i>Интерактивни образовни симулациони софтвер у функцији образовања и унапређивања наставе</i>	Академија Филиповић (каталoшки број 364)	16 К2,17	Стручно веће технике и технологије и информатике и рачунарства	Прво полугодиште школске 2023/2024. године
8.	<i>„Спречавање осипање ученика“ – семинар у оквиру пројекта Заједно ка средњој школи 2. део</i>	ЦОП	16	наставници који су прошли први део обуке (25 наставника)	У току школске године
9.	<i>Дигитални свет 1</i>	ЗУОВ	16 К1	Стручно веће 1.разреда	13.9.- 28.9.2022.
10.	<i>Дигитални свет 2</i>	ЗУОВ	16 К1	Стручно веће 2.разреда	13.9.- 28.9.2022.
11.	<i>Дигитални свет 3</i>	ЗУОВ	16 К1	Стручно веће 3.разреда	13.9.- 28.9.2022..
12.	<i>Дигитални свет 4</i>	ЗУОВ	16 К1	Стручно веће 4. разреда	13.9.- 28.9.2022.

План стручног усавршавања у установи у школској 2023/2024. години

У портфолиу наставника, који се налази у архиви педагога школе налази се План стручног усавршавања сваког наставника.

План стручног усавршавања у установи биће реализован у складу са Правилником о интерном стручном усавршавању у ОШ „Вук Караџић” Сурдулица.

1.План одржавања угледних часова у школској 2023/2024. Години

Стручно веће за српски језик			
Р.Б	Име и презиме наставника	Назив наставне јединице/теме и разред	Време
1.	Милица Ђирић Стошић	„Придеви“ 5. разред	Новембар, 2023.
2.	Јадранка Лазаревић	- Колективни исправак 3. школског писменог задатка - 6. разред	2. полугодиште
Стручно веће за страни језик			
1.	Марија Ђурђановић	„Get dressed!“ 2. разред	2. полугодиште
Стручно веће за биологију и хемију			
1.	Биљана Антић	„Смеше“ 7. разред	2. полугодиште
Стручно веће друштвене групе предмета			
1	Иван Мирков	„Вулкани и земљотреси“ 5.разред	Април, 2024.год.
Стручно веће за информатику и технику и технологију			
1.	Аритон Михајловић	MS WORD 5. разред	Прво полугодиште
Стручно веће уметности и вештина			
1.	Ненад Ђорђевић	„Шутирање из места, скок шут из места са полагањем лопте у кош“ 6. разред	Октобар, 2023.
Стручно веће за математику и физику			
1.	Драгана Ристић	„Повершина круга“ 7. разред	Мај, 2024.
Стручно веће за 1. разред			
1.	Жикица Петковић	„Сабирање и одузимање до 20“ - математика 1. разред	Април, 2024.
Стручно веће за 2. разред			
1.	Синиша Миленковић	„Штафетне игре за развој брзине и снаге“ – физичко васпитање 2. разред	2. полугодиште
Стручно веће за 3. разред			

1.	Биљана Станковић	„Разломци“ – математика 3. разред	2. полугодиште
Стручно веће за 4. разред			
1.	Мирко Миленковић	„Једначине и неједначине са множењем и дељењем“ математика, 4. разред	2. полугодиште

2. Излагање са стручних усавршавања са обавезном дискусијом и анализом

Директор школе, помоћници директора, стручни сарадници и сви наставници и учитељи су у свом плану о Стручном усавршавању за школску 2023/2024. годину испланирали да ће знања са семинара пренети Наставничком већу, односно члановима Наставничког већа који нису присуствовали одређеном семинару.

3. Стручна предавања /приказ књиге, приручника, стручног чланка, часописа, дидактичког материјала и теме из области образовања и васпитања.

Педагог школе ће у току школске 2023/2024. године члановима Наставничког већа представљати новине из области образовања и васпитања

4. Приказ блога, сајта, поста, аплета, друштвених мрежа и осталих мултимедијалних садржаја

Р.б.	Назив теме, ниво и начин учествовања	Реализатори и планирано време реализације	Документ	Напомена
1.	Презентовање видео лекција, презентација и других разноврсних материјала - Фејсбук група вибер група и Гугл учионица	Стручно веће 1,2,3 и 4. разреда	Извештај, Фотографије	

5. Публиковање стручних радова, ауторства и коауторства књиге, приручника, наставних средстава

Р.б.	Назив теме, ниво и начин учествовања	Реализатори и планирано време реализације	Документ	Напомена
1.	Вођење летописа школе	Ирена Антић Израда летописа у августу, прикупљање података током целе године	Летопис школе	

6. Остваривање истраживања која доприносе афирмацији и унапређивању образовно-васпитног процеса

Р.б.	Назив теме, ниво и начин учествовања	Реализатори и планирано време реализације	Документ	Напомена
1.	Шта ученици 8. разреда читају	Ирена Антић, друго полугодиште	Извештај о истраживању	
2.	Припрема и спровођење активности приликом обележавања европског дана	Стручно веће за стране језике	Постер презентације	

	језика	25.9.2023.год.	изложене у холу школе, снимци и фотогафије	
3.	Учесник у истраживачком пројекту	Биљана Антић 2. полугодиште	Извештај о истраживању	

7. Стручне посете и студијска путовања дефинисана Развојним планом установе, предавања и радионице ван школе потврђено сертификатом установе, институције, организације

Р.б.	Назив теме, ниво и начин учествовања	Реализатори и планирано време реализације	Документ	Напомена
1.	Планирање и извођење екскурзије	Сви учитељи и одељењске старешине у периоду од марта до јуна 2024.год.	фотографије	
2.	Посета фабричкој лабораторији	Биљана Антић Током школске године	фотографије	
3.	Сајам књига	Стручно веће за српски и страни језик октобар, 2023. год	Фотографије	